

מסורת הש"ס

א) לטון מנוהל. רש"י, ב) [סוטה טז, א] ו"ה טו. ע"ש סוטה י"ג, ד) י"ז האו"ה, ט) ז"ל רב יהודה, ו) [בבלי ש"ס מ,]

הגהות הב"ח

א) גמ' היא כפרות הגיע זמן כ"ל ותיבות עלתה נהה ממקח: (ב) רש"י ד"ה ואמר וכו' את כל העמים: (א) ד"ה הו הד"ה עם ד"ה ואקפה שלשם כ"ל ותיבת את ממקח:

הגהות מהר"ב

א) גמ' בני כשהוא דמותי אפתה: י"ב ע"י ערוך ערך אפתה: ב) רש"י ד"ה שלשם מנות לא מפרשו. י"ב ע"י עשרה מאמרות מאמר חקור דין חלק ג' פ"ח דף ק"ג ע"א דמפרט להו לטובו שלשם וע"י יפה תואר צ"י ויחי דף תקכ"ה עמוד ד' ויפה מראה פ"ח ד"ה דף ל"ו ע"א ופ"ב ד"ה דף ק"ג ע"ב:

מוסף רש"י

ג' כוסות. מחלוקת של ע"י המשקים (סוטה טו). בימי פירעה נבה. ללא נבוכדנצר מלך בבל לטות את ארץ מנרים (שם). עם כל העובדים כוכבים. לימות המשיח (שם).

כיון דאסיביז רשואה. להזכיר דכר הזכירוהו בקדוש לאחר שלם תיבות של שבה: אסיביז. רשואה לזכוריה להדיא: וישר אל מלאך. מקרא הוא צבתי עשר: ויוכל איני יודע. על אי זה מהם הוא אומר ויוכל שנלח ונעשה שר אס יעקב למלאך והכי קאמר וישר יעקב אל מלאך ויוכל יעקב אז הכי קאמר וישר אל

גיד הנשה פרק שביעי חולין

צב.

תורה אור השלם

- 1. וישר אל מלאך ויכל כבה ויתחנן לו בית אל ימלאנו וישם ידבר עקוב: הושע יב ה 2. ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך בי אם ישאלא בי שרית עם אלהים ועם אנשים ותובל: בראשית לב ט 3. ובגפן שלשה שריגים והיא כפרות עלתה נצה הבשילו אשכולותיה ענבים: בראשית מ"א 4. גפן ממוצרים תסיע תגרש גוים ותשעו: תהלים פ ט 5. ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותפלא ארץ אתם: שמות א ז 6. פירח דרבתי לבדי ומעמס אין איש אתי ואדרבם באפי וארמסם בחמתי ויו נצחם על בגדי וכל מלבושי אגאלתי: ישעיהו סג ג 7. ואברהם לי בחמשה עשר פסח וחמר שערים ולתך שערים: הושע ג ב 8. אבי השביעני לאמר הזה אנכי מת בקברי אשר בריתי לי בארץ נענע שמה תקבריני ועתה אעלה נא ואקברה את אבר ואשברה: בראשית ג ה 9. צרור הכסף לקח בידו ליום הפסח יבא ביתו: משלי ז כ 10. ויאמר יי אלי השליכוהו אל היצור אדר ויקר אשר וקרתי מעליהם ואקחה שלשים דקק ואשליך אותו בית היצור: זכריה יא ב 11. ואמר אליהם אם טוב בעיניכם הבו שכרי ואם לא חדלו וישקלו את שכרי שלשים פסח: זכריה יא ב

ברוך אופנים הוא דאמרי ליה. לזל קדוש אומרים שרפים כדכתיב (ישעיה ו) שרפים עומדים ממעל לו וגו' וכתיב צבתי וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש וכו' ומה שלאו אומרים צבתי יוצר והאופנים ומיית הקדש כו' דמיות נמי אומרים צרון דעדיפי משרפים וקרא נמי מוכח דמיות ואופנים אומרים צרון צבתי קרא צרון כתיב וקול כנפי המיות משיקות אשה אל אחותה וקול האופנים לעומתם קול רעש גדול וכלל דוכחא משמע דהאופנים צבתי מיות גרידי דכתיב (יחזקאל ה) וכלת המיות ילכו האופנים אללס ובהנשא המיות מעל הארץ ינשאו האופנים וכתיב נמי כי רוח המיה צבאופנים ואס תאמר דילפינן השתא לפירוש זה דמיות ושרפים אין הכל אחד וצפרק אין דוקטין (מגינה דף י: א) אומר פסוק אחד אומר שש כנפים לאחד ופסוק אחד אומר ארבע כנפים לאחד ומאי קושיא הא האי קרא דשש כנפים בשרפים כתיב והאי דמיות כתיב וי"ל דמסתבר ליה שאין מוונים בצנפיהם וכה"ג פריך צ"ל לא לו (וימא דף עב:) כתיב ועשית לך ארון עץ וכתיב ועשו ארון עצי שטים אע"פ שהיה ארון אחר מסתמא כמו שהיה זה כך היה זה וכן דהמוכר פירות (ב"ב דף טז.) למ"ד פניהם איש אל אחיו והכתיב ופניהם אל הצית מכרובים של שלמה לא נשתנו זה מזה:

אלילמא אלא מה שעתיד להיות אלא גפן זה תורה שלשה שריגים אלו משה ואהרן ומרים והיא כפורחת עלתה נצה אלו סנהדרין הבשילו אשכולותיה ענבים אלו הצדיקים שבכל דור ודור אמר ר"ג עדיין צריכין אנו למודעי דמוקים ליה כוליה בחד מקום רבי אלעזר המודעי אומר גפן זה ירושלים שלשה שריגים זה מקדש מלך וכהן גדול והיא כפורחת עלתה נצה אלו פרחי כהונה הבשילו אשכולותיה ענבים אלו נסכים רבי יהושע בן לוי מוקים לה במתנות דאמר ר' יהושע בן לוי גפן זו תורה שלשה שריגים זה באר עמוד ענן ומן והיא כפורחת עלתה נצה אלו הבכורים הבשילו אשכולותיה ענבים אלו נסכים רבי ירמיה בר אבא אומר גפן אלו ישראל וכן הוא אומר גפן ממצרים תסיע ענבים רגלים שישאל עולין בהן בכל שנה ושנה והיא כפורחת (ב) עלתה נצה הגיע זמנו של ישראל לפרות ולרבות וכן הוא אומר וכו' ובני ישראל פרו וישרצו עלתה נצה הגיע זמנו של ישראל ליגאל וכן הוא אומר וכו' ויו נצחם על בגדי וכל מלבושי (ג) אגאלתי הבשילו אשכולותיה ענבים הגיע זמנה של מצרים לשתות כוס התרעלה והיינו דאמר רבא (ד) שלשה כוסות האמורות במצרים למה אחד ששתה בימי משה ואחד ששתה בימי פרעה נבה ואחד שעתידה לשתות עם כל העובדי כוכבים אמר ליה רבי אבא לרבי ירמיה בר אבא כי דריש להו רב להני קראי באגדתא כוונתך דריש להו אמר רבי שמעון בן לקיש אומה זו כגפן נמשלה זמורות שבה אלו בעלי בתים אשכולות שבה אלו תלמידי חכמים עלין שבה אלו עמי הארץ קנוקות שבה אלו ריקנים שבישראל והיינו דשלו מתם ליבעי רחמים איתכליא על עליא דאילמלא עליא לא מתקיימין איתכליא (ה) ואכרה לי בחמשה עשר כסף א"ר יוחנן משום ר' שמעון בן יהוצדק (ו) אין כירה אלא לשון מכירה שנאמר (ב) בקברי אשר כריתי לי בחמשה עשר זה מ"ו בניסן שבו נגאלו ישראל ממצרים כסף אלו צדיקים וכן הוא אומר צרור הכסף לקח בידו חומר שעורים ולתך שעורים אלו מ"ה צדיקים שהעולם מתקיים בהם ואיני יודע אם שלשים כאן ומ"ו בארץ ישראל ואם שלשים בארץ ישראל ומ"ו כאן כשהוא אומר (ז) ואקחה שלשים הכסף ואשליך אותו בית ה' אל (ח) היוצר הוא אומר שלשים בארץ ישראל ומ"ו כאן אמר אבי ורובייהו משתכחי בני כנישתא דתותי (א) אפתא והיינו דכתיב (י) ואומר אליהם אם טוב בעיניכם הבו שכרי ואם לא חדלו וישקלו את שכרי שלשים כסף (כ) רבי יהודה אומר אלו שלשים מצות שקבלו עליהם בני נח ואין מקיימין אלא שלשה אחת שאין

המלאך ויוכל המלאך ונלחו: כשהוא אומר כי שרים. ותוכל הו יעקב נלחו למלאך: שרים עם אלהים. נשא שבארץ ישראל סממוכים הם ונקראים אלהים עד האלהים יצא דבר שניהם (שמות כב) ועם אנשים ראש הגולה: ובגפן. ישראל נמשלו לגפן דכתיב גפן ממנרים תסיע (תהלים פ): שרי גאים. עשירים וקרוצים למלכות: אלו ג' שרי גוים. מלכאים: עלתה נצה. אין חסוב כן כל כך כשריגים שהם ענפים קשים: אלו פרחי כהונה. המשרתים צמקדש: צמחנות. שנתן הקצ"ה לישראל: אלו הצדוקים. שהכניסן לארץ טובה ומלאה פירות ומציאין ממנה צדוקים בצריחת גמר בשולם: הגיע זמנו. ללכת נכחן ולפרות ולרבות: עלתה נצה. עלתה זמן הנלה להיות דס נלחן של מנרים: ג' כוסות. כספור החלוס וכוס פרעה וגו' (י) צימו פרעה נכה. שהסריבה נצודכ נכר דכתיב (ירמיה מו) ללא נצודכ נכר מלך צבל וגו': אומה זו. ישראל: נמשלה כגפן. גפן ממנרים תסיע: זמורות שבה אלו בעלי נסים. דמה המורה הזו מוליאה לולצני ועלים ופרי והוא עיקר הגפן כך בעלי נסים גומלי חסד ומחויקים ידי עניים ומפזרים ממנוס למלכות בשביל אחיהם ומתקיימים על ידם: עלין. שגפן סובלין היום ומגיינים על האשכולות שלא יכס שרצ ושמש ורוחות כך עמי הארץ חורשין וזורעין וקולרין מה שתלמידי חכמים אכלים: קנוקות. ודייל"ש דלא חוו למידי: ואכרה לי. הקצ"ה אומר קניתי לי ישראל צט"ו צניסן בשביל הצדיקים: אשר כריתי לי. קניתי כדלמרי" צפ"ק דסוטה (דף י: א) דיעקב זונה מעשו: צרור הכסף. צחלק (סנהדרין דף י: א) מפרשינן ליה צדדיקים שלחו ליה עמון ומואב לנצודכ נכר כדשמעו לנצילא דליתנבחו חורבנא תא אחרציניהו שלח להו מסתפינא מאלההון שלחו ליה כי אין האיש צביתו שלח להו בקריבא אתי שלחו ליה הלך צדך למרחוק שלח להו איכא צדיקי צדעי רחמי שלחו ליה צרור הכסף לקח צדו צדיקים שבהם המיתוס: חומר. שלשים סלון. לפד. ט"ו סלון. כאן. צבצב: ורובייהו. לצדיקי פרחי ישראל: אפתא. יגיע: ואומר אליהם. צנצואת זכריה כתיב גבי עובדי כוכבים ואקח את מקלי את נועם ואגדע אותו להפר את צריתי אשר כרתי את (י) העמים ואומר אליהם וגו': הנו שכרי. החזירו לי את הצדיקים שהייתם מקבלים עליהם שכר וישקלו וגו' (א) ואקח את שלשים הכסף. ונקצעו אותם צדיקים לדורות צישראל: אל צית ה'. צרף ישראל: שלשים מלות. לא נמפרשו (ב) ומהכא הוא דקא יליף: שאין